

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakogar. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so pošt. ne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Vseslovenski delavski dan v Ljubljani.

V nedeljo se je vršil v Ljubljani vseslovenski delavski dan. Dopoldan se je vršila zaupna konferenca zaupnikov naših organizacij in zavodov, popoldne pa javen shod v Mestnem domu. Skoro 200 zaupnikov se je zbralo na tem shodu iz vseh delov slovenske zemlje. Posvetovanja sta posetila tudi sodruga Delič in Bukšeg iz Zagreba. Konferenca je bila posvečena najprej notranjemu delu. Poročal je sodrug Petejan, o dosedanjem delovanju stranke. Predsedovali so konferenci ss. A. Kristan in J. Kopač, zapisnikarja sta bila I. Regent in K. Malo-vrh. V debato so posegli zlasti poleg poročevalca, ss. A. Kristan, Kopač, Čobal in Regent. Konferenca je vzela poročila na znanje ter z zanimanjem sledila izvajanjem o pomenu in oblikah organizacij. Ob koncu konference sta bili sprejeti naslednji resoluciji:

I.

Ob pričetku petega vojnega leta povdarja delavstvo ponovno in energično svojo trdno voljo po skorajšnjem splošnem miru brez aneksij in kontribucij na podlagi samoodločbe narodov, pozivlja vlado, da uredi v to svrhu svojo zunanjo politiko na način, ki ne bo ovirala marveč pospeševala zблиžanje med vojujočimi se narodi in tako omogočila odpraviti vojno, ki tvori poglavitni vzrok vseh dosedanjih življenjskih stisk in se pridružuje z zadoščenjem akciji socialističnih strank, ki gre za tem, da nadaljuje delavstvo iz svoje strani edino resno delo, ki nas zamore z gotovostjo privedi do zaželenega pravičnega miru.

II.

Vseslovenski delavski dan vabi vse strankine pristaše na združeno neumorno delo v svrhu ojačenja in poglobitve strankinih organizacij, ki so edino jamstvo za uspešno izvedbo vseh onih neštevilnih bojev, ki nam jih nalaga sedanja, vse temelje človeške družbe preobrazujoča doba. Jugoslovansko delavstvo in delavstvo vseh narodov naj strne vse svoje sile, naj dela zavestno za oživetje nove, nele formalne, marveč dejansko delujoče Internacionale, katere nujni predpogoj bodi zmagovito uveljavljanje ciljev miru, ciljev socialne in narodne osvoboditve.

Vseslovenski delavski dan protestira najodločneje proti političnemu kurzu, ki ovira na zunaj sklenitev takojšnjega, sporazumnega miru, na znotraj pa nasilno onemogočuje vsako pravično rešitev narodnih problemov ter sploh demokracijo celokupne države.

Jugoslovansko delavstvo bo nastopilo energično proti vsaki politiki, ki bi hotela ohraniti nadalje nadvlado enega narodnega življa nad drugim. In ker vidi v rešitvi narodnih problemov v zmislu enakopravnosti in politične samostojnosti načelo pravičnosti in naravno potrebo danega socialnega razvoja ter v delu za to rešitev eno najvažnejših nalog socialističnega boja, proglašča v zmislu svojih, žal ob indiferenci meščanskih strank pred desetletjem podanih tozadevnih izjav ponovno svojo trdno voljo po — združitvi našega troimenega naroda v lastno demokratično državo — ter da bo v dosegu tega cilja zastavilo vse svoje sile.

Glede ureditve mej Jugoslavije pa stoji slovensko socialistično delavstvo na stališču sporazumnega dogovora s prizadetimi narodi, ter ima biti za to naša vodilna misel načelo samoodločevanja in plebicist. Medsebojni odnosi med narodi, ki žive na skupnem ozemlju skupno življenje se naj uredi na način, ki bo najmanj škodoval skupnim interesom prizadetih narodov. Želimo zato predvsem, da bi se italijanski in nemški sodrugi o tem konkretnije izrazili in stopili v dogovor z našo jugoslovansko socialno demokratično stranko.

Jugoslovansko socialistično delavstvo je v načelu in v praksi za samostojni nastop vseh političnih strank, tudi ker ve, da je i v boju za skupni cilj samostojni, paralelni nastop političnih strank česče učinkovitejši in za stvar samo koristnejši, ker ne veže rok ne enim ne drugim. Ker pa ne more izključevati v tej izvanredni zgodovinski dobi eventualne potrebe skupnega nastopa z vsemi drugimi strankami v narodu, prepušča v takem slučaju uravnanje strankine taktike izvrševalnemu odboru, odnosno strankinemu zboru, ki se naj po potrebi nemudoma skliče ob pričetku petega leta vojne.

Za glasovanje resolucij, ki so bile vse enoglasno sprejete, je sodrug Kopač zaključil to velepomembno dopoldansko zborovanje vseslovenskega delavskega dne, ki je bilo namenjeno organizaciji in notranjemu delu stranke.

Popoldan se je vršil javen shod, na katerem je poročal s. A. Kristan o izgledih aprovizacije v obsežnem govoru. Shod je pozdravil tudi s. Bukšeg iz Zagreba. Nastopila je še cela vrsta govornikov, ki so vsi naglašali pomen organizacije in časopisja. Edini izhod iz prehranbene mizerije pa je konec vojne. Vse odredbe, vsi zakoni, ki jih imamo že na stotine, niso izdale nič in tudi nič ne bodo izdale, ker eksekutiva ni v pravih rokah. Delavstvo bo moralo samo prevzeti nekdanje posle. Že sedaj pa, da se vsaj nekoliko olajša beda, naj organizacije povsod zahtevajo zastopstvo v gospodarskih svetih. Do tega imajo pravico. Upamo, da bo delavstvo resno storilo svoje naloge v organizacijskem delu, da pride tudi slovenski proletarijat do drugačnega vpliva povsod.

Denar za boj proti socialni demokraciji.

Cela vrsta najbogatejših ljudi Nemčije se je združila v »državno zvezo proti socialni demokraciji«, da zbere »volilni zaklad« za »preteče politične in gospodarske boje«. V to svrhu je državna zveza izdala v juliju t. l. oklic, katerega je objavil sedaj berlinski »Vorwärts!« V njem se opozarja na »hude mezdne boje«, ki utegnejo nastopiti po vojni. Potem pravi:

»Tu velja, o pravem času se oborožiti, da moremo prestopiti preteče politične in gospodarske boje.« Državna zveza proti socialni demokraciji se mora zopet kakor pred volitvami leta 1907, pečati z obsežnim in velikopoteznim delom. K temu rabi najizdatnejših sredstev in pričenja, da se more lotiti tega dela, zbirati volilni zaklad. Ako nočemo gledati ruske razmere, bo požrtvovalnost o pravem času opravljena, da se prepreči polom meščanske družbe. Kdor pozna znamenja časa in je zato,

da ljudske celote, se bo izognil poznejše-ljudske proge in s tem prepreči težka škoda ljudske celote, se bo izognil poznejšemu očitaniu: Ti bi bil lahko prispeval svoje k temu, da se odvrne preteča nevarnost. Raditega treba, da vsi prispevate po svojih močeh v volilni zaklad. S tem pomagajte, da ne bo vladala najpustejša enakopravnost proletarskih instinktov mas na razvalinah meščanske družbe in našega gospodarskega reda na svetu. V obrambni vojni smo proti socialno demokratičnemu napadu. Vojskovodjem pa je treba denarja, denarja in še enkrat denarja!

Zakaj ta gospoda berači po deželi, ni pravzaprav razumeti. S »Vorwärts-om« rečemo le eno: Koliko časopisov, urednikov, nacionalnih ekonomov, agitatorjev bi bilo s tako denarno zbirko plačanih, koliko potiskanega papirja bi se moglo zmetati v velikih množinah zanje. Ne dvomimo, pri prihodnjih odločilnih bojih bomo doživeli naskok na mamizem, za katerega obsežnost si niti ne moremo predstavljati. V kakšnem stanju bo ta naskok našel delavsko ljudstvo? Že vnaprej moramo povdariti, da se v finacijskem oziru ne bomo mogli meriti z nasprotniki. In tako nam ostane kot najboljša orožje proti temu le naše socialistično prepričanje, le naše nepretrgano trdno struenje. Kot ljudska armada, ki se tepe za lastno stvar, se bomo borili proti plačanim četam kapitala.

Če delavec priseže še ni vojak!

Takoimenovana militarizacija ina, kakor je bilo že takoj jasno, in kakor sedaj dokazuje izkušnja, edini namen, podrediti delavce strogim določbam druge-mu delu vojaškega kazenskega zakona: vsaka ustavev dela, da vsako odklanjanje delavskega razmerja morejo po teh določbah kaznovati kot zločin kršitve subordinacije (pokornosti). V ta namen je treba »napraviti« iz delavcev vojake. Vršiti se to povsem enostavno; minister »odredi«, da »tvori« dotično delavstvo črnovojniški delavski oddelek, potem seženejo delavce skupaj, vse delavce v črnovojniški starosti zaprisežejo potem na vojni člen pa so — vojaki! Medtem se je pa ob natančnem priglodu-vanju dokazalo, da ima to postopanje en nedostatek, da se to zaprisego delavci še ne postanejo vojaki! Najvišje deželno-brambno sodišče je v nekem slučaju, kakor poroča »A. Z.« obširneje, spoznalo to pomanjkljivost. Kot vojnodajateni vslužbenec dostavlja najvišji deželno-brambni sodni dvor, more spadati delavec le pod določbe § 588 voj. kaz. zakona (upornost proti uradnim odredbam predstojnika) ali pod § 4 naredbe po § 14 z dne 25. julija 1914, glede oškodovanja dajatev za vojne potrebe, — s čimer kar omenjamo mimogrede, je označeno, da ne manjka paragrafov, ki veljajo za delavce tudi če niso militarizirani. Ker se bo pa takozvana militarizacija vršila najbrže vedno na ta kratek in neoblikovan način, kakor jo zakon predpisuje in označuje razsodba najvišjega deželno-brambnega sodišča, tedaj so vse te militariza-

eije glede na podreditev subordinacijskim paragrafom brez učinka. Naloga zagovornikov bo torej vbodoče, da pri vseh takih procesih glede kršitve »subordinacije« dejanski stan iznova zasleduje in vse obsodbe »militariziranih« delavcev, ki niso bili redno potrjeni pri prebiranju, zopet predlože najvišjemu sodnemu dvoru. Razveljaviti mora že tudi prav močne obsodbe, ker je dognal dejanski stan v tem zmišlu, kakor smo navedli zgoraj.

Češki narodni odbor.

Na češkem je prišlo vnovič do skupnega Narodnega odbora. Konstituirali so ga v Pragi. V odboru je tudi deset socialnih demokratov med njimi sodrugi Stivin, Hampl in dr. Meisner, ki niso bili nikdar posebno vneti za sodelovanje z meščanskimi strankami. Klofačev »Pondelnik« piše o tem Narodnem odboru, da sta ga omogočili socialistični stranki, (Klofačeva socialistična in socialno demokratična stranka) koji sti v interesu skupne stvari mnogo in v marsičem koncendirali. Prva posledica socialističnih koncesij je bilo dejstvo, da se je dovolilo dr. Šmeralu govoriti na shodu v Kralj. Vinograde t. j. tam kjer je bil nedavno socialistični shod razbit po nedelavcih v protest dr. Šmeralu, ki je hotel tam govoriti.

Od vlade napovedane persekucije zoper češki narod, so združile vse češke politične stranke v zopetni skupni narodni odbor. Na zunaj imamo orjaško svetovno koalicijo naših mnogoštevilnih nasprotnikov. Uspeh naše zunanje politike. Doma se morajo kolizirati vse politične stranke v narodu, da ustvarijo narodu uspešno možnost obrambe pred persekucijami. Uspeh naše notranje politike in nemškega kurza. Zato in radi drugih mnogih reči ne bomo delali danes češkim sodrugom nobenih opazk. Čudno se nam zdi le, da je bila mogoča ustanovitev narodnega odbora le po velikih koncesijah socialističnih strank. In, da je bil shod v Kralj. Vinograde mogoč le radi imenovanih koncesij. Iz tega bi se dalo sklepati, da niso meščanske-narodne stranke nič kaj pripravljene žrtvovati v korist narodni stvari. Le socialisti naj žrtvujejo in delajo koncesije meščanskim strankam. Te naj le uživajo priznanje, za katero vedo organizirati dobro reklamo, in igrajo naj vlogo velikih radikalcev.

Kako težko se otresamo suženstva in suženjskega duha.

Domači pregled.

Prehrana je v krizi. S prvim avgustom so tudi v Ljubljani zmanjšali množino kruha na 125 gramov na dan za osebo. Toda ne povsod, le delavske hiše zadeva ta mizerija. Koliko naredb, zakonov, aprovizacijskih organov imamo, pa vse nič ne pomaga! Res je sicer, da premalo pridelamo, toda pridelamo pa toliko, da bi vsaj vsak državljani imel živil vsaj za silo, če bi bila aprovizacija v pravih rokah, če bi aprovizacija bila tako izvedena, da bi vsak državljani dobil vsaj svoj del. In to ni! Vse to ni! Več blaga, kakor ga aprovizacijski zavodi razdele med konsumente, se razpeča »pod roko«, po verižni trgovini in se ga pokvari, kar ne drži več noben zakon in je v gospodarstvu izveden sistem, ki prepušča špekulantom skoro vso trgovino z živili in drugim blagom. Vsa uredba preskrbe nam nehoti usiljuje misel, da vlada taka malomarnost pravzaprav zaradi tega, da imajo petični ljudje in producenti priliko, da si pomagajo z denarjem eni, drugi pa do denarja, kar jim seveda ostaja »vztrajanje« v vojni. In pri aprovizacijah? Država sama skrbi za preskrbo »svojih« nastavljenecv, dežele in občine delajo isto, voditelji aprovizacij pa imajo svoje znanke in prijatelje, ki so tudi deležni dobrot aprovizacije; ostali del državljani, ki nimajo denarja, ne časa, da bi se pečali z

umazanimi kupčijami, so prepuščeni sami sebi, da eventualno poginejo. Ali so to zdrave razmere? Ne, niso! Pravi škandal so za tako resno dobo! In če vzdihuješ, se ti posmehujejo! Imamo pa tolažbo, da tudi drugo leto ne bo — boljše!

Avstrijski parlament je sprejel državni proračun in potem so ga zopet odgodili do srede septembra.

Olajšanje v prehrani. Minister za prehrano dr. Paul se je izjavil glede bodočega gospodarskega leta tako-le: Krizo v prehrani smo malone premagali in se po vsej priliki ne bo več vrnila. Preskrba s kruhom in moko bo začetkom meseca avgusta krenila na urejena pota. Letina obeta lepo, posebno kar se tiče krme. Zato se bo jeseni izboljšala tudi preskrba z mlekom in mesom. Kljub vsem boljšim nadam pa bomo morali tudi v bodoče v polni meri štediti. Sedaj bomo mogli Nemčiji, ki ima kasnejšo žetev, vrniti, kar nam je bila posodila. Z dogovori z Ogrsko smo zagotovili preskrbo armade. Po žetvi sklenemo z Ogrsko nadaljne dogovore, da nam prepusti preostanek svojih pridelkov. Mi ne smemo reči, da nam bo šlo prihodnje leto boljše. Država je položila roko strogo na vse proizvode, tako da bo mogoče tajno kupčijo zaježiti. Ž tu smo določili višje cene, da dokažemo kmetovalcem umevanje za težave produkcije. Prehranjevalni urad bo z izredno previdnim gospodarstvom skušal zagotoviti prebivalstvu za celo leto enakomerno prehrano, kar se bo tem lažje posrečilo, ker smo z Nemčijo in Ogrsko postavili temelj za skupen gospodarski načrt, ki naj izjalovi ententine izstradalne namere.

Barake za begunce v domovini. Osrednji odbor poroča v pomirjenje beguncv naslednje informacije z najmerodajnejšega mesta: Ker je prodrlo načelo, da le begunci sami morejo najuspešneje sodelovati za obnovo Goriške, hoče vlada dati ljudem kolikor le mogoče prilike, da se čim prej vrnejo v svojo domačijo. To je mogoče doseči le z barakami, ki naj se postavijo v bližini vasi. Vse to pa je šele godba bodočnosti, dasi vlada želi, da bi se do pomladi vrnili vsi taki begunci, ki bi mogli kakorkoli sodelovati pri obnovi in obdelovanju zemlje. Nihče pa ne bo prisiljen vrniti se, marveč lahko ostane še nadalje v zaledju, ako mu bo to bolje kazalo — in bo prejemal dalje begunsko podporo. Enako bodo še dalje v begunski skrbi (za podporo in obleko) vsi oni, ki se vrnejo domov v barake. To vprašanje smatramo za rešeno. Zato Osrednji odbor prosi, da mu begunci prizanašajo z vprašanji, ker ne more vsakemu posamičniku to stvar pojasnevat. Na odbor pa naj se obrne takoj vsakdo, kogar bi hoteli po sili spraviti v barake.

Ministrski predsednik Hussarek naznanja novo ustavno reformo. V gosposki zbornici se je predstavil novi ministrski predsednik s programnim govorom. Na koncu svojih izjav pa je baron Hussarek dejal: Skušali bomo doseči kontinuiteto trajnega, uspešnega ustavnega življenja. Ta cilj se ne da doseči brez ureditve raznih notranjepolitičnih temeljnih vprašanj. Glede tega se ne vdajamo nikakim zmotam in ravno tako smo si na jasnem, da je marsikatero teh vprašanj pod vplivom vojne postalo kar najbolj aktualno in naravnost opasno. Predvsem je potrebno, da reduciramo ta vprašanja na dopustno mero onih državnih vprašanj, ki omogočajo rešitev v danem okviru in po kompetentnih faktorjih. V bistvu so to zadeve zakonodaje. Vlada se bo trudila ustvariti predvsem pravo atmosfero za mirno ustavno razpravo. Nadalje je treba pripraviti primerne predloge, v katerem oziru je že marsikaj storjenega. Posamezne stvari se dajo urediti tudi administrativnim putem. Pri njenem delu bodo vlado vodili vestni obziri na potrebe države in popolna pravičnost napram vsem. Pri tem pa bo vlada se zavedala onih momentov, ki upravičeno izhajajo iz historičnega,

kulturnega in gospodarskega pomena ter iz zaslug za državo v najtežjem času. Avstrija bo svojo misijo dosegla le tedaj, če postane vsem svojim narodom prava domovina. Ta cilj pa doseže le, če se bo vedno zavedala, da je v vrednosti nemškega naroda pravir njene kulturne sile. — Baron Hussarek naznanja torej ustavno reformo. Značilno je, da ne govori več o kronovinah in da tudi ne povdarja centralistične misli, kakor njegovi predniki.

Javen shod za rudarje in ostale delavce v Idriji se bo vršil v nedeljo, dne 4. t. m., ob 9. uri dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu«, na katerem podasta poročilo o mezdnem gibanju in njega uspehu delavski svet in delegacija, ki je bila na Dunaju. Rudarji, pridite vsi na shod!

Velenje. Silna draginja, ki muči delavstvo drugod, tudi nam rudarjem v Velenju ne prizanaša. Zaraditega smo morali zaupniki vložiti pri cesarskem rudniku dne 27. julija l. l. prošnjo, da se nam zvišajo plače, in sicer pogojne plače in gotove stalne plače vsem kategorijam delavstva, parnikom, strojnimi mojstrom. V prošnji naglašamo nujno potrebo, da se zvišajo plače vseh vrst vsaj za 75 odstotkov, dasi ta zahteva draginjskim razmeram še daleč ne odgovarja. Vozniki naj imajo pogojne plače za vožnjo vsaj po 35 do 40 h od vozička. Delavci zahtevajo dalje za vsako šitho po dvakrat svežo pitno vodo, kopalnico ali umivalnico, za katero je bilo že leta 1917. dovoljenih 40.000 K, kakor so nam povedali leta 1917. pri pritožbeni komisiji. Takrat so rekli, da se kopalnica takoj postavi ko mine mrz, a sedaj se že zopet bliža zima, toda o kopalnici ni sluha ne duha, kljub temu, da smo že večkrat opozorili na to našega gospoda inšpektorja, ki pa nas vedno tolaži, da se vse izvrši v najkrajšem času, češ, da se stvar ne da prelomiti čez koleno. — Pri gospodu višjem rudniškem komisarju gosp. Karlu Ulrichu so dosegli delavci na dnevu osemurni delavnik. Ko pa je bil ta predstavljen in je prišel na njegovo mesto rudniški inšpektor Randa, je pa takoj zopet uvedel za te delavce deseturni delavnik na dnevu. Ker delavci s tem niso bili zadovoljni, so obljubili, da zvišajo plačo za 50 vin., ki se je pa le deloma dovolila in vse prošnje ne zaležejo. Novi inšpektor je zahteval, da mora tretjina delavcev delati vsako drugo nedeljo. Delavski zastopniki so izjavili, da to ne gre nikakor ne, a končno se je dogovorilo, da se dela vsako nedeljo posamezno prosti šith. a delavstvo zahteva za nedeljo dvojno plačo za osemurno delo, dvojno množino živil in pa vsako drugo soboto šest zavojev tobaka. Gospod inšpektor je odgovoril na to, da tega sam ne more rešiti in predloži ministrstvu in kakor bo ministrstvo napravilo, tako pa bo. Dal nam je upanje, da bo stvar v štirinajstih dneh rešena ter da bo podpiral našo prošnjo. Velenjski rudarji seveda silno težko pričakujejo rešitev. Na delamo so, da c. kr. ministrstvo reši to prošnjo v najkrajšem času, ker so razmere res take, da ni mogoče več vzdržati z dosedanjim zaslužkom. Delavci pa kljub temu zahtevajo še vedno odpravo nedeljskega dela ob vsakem pogoj, ker ga ob sedanjih razmerah krvavo potrebujejo. Vse te razmere nas opominjajo, da se strnemo vsi v organizaciji. Tudi Unija rudarjev izvede posebno akcijo za rudarje pri državnih rudnikih, zato je nujno potrebno, da se delavstvo oklene te velikopotezne akcije, ki mora prinesiti nekaj pridobitev vsem rudarjem, ki so uslužbeni pri državnih rudnikih.

Razširjena seja strokovne komisije Avstrijske se je vršila na Dunaju v nedeljo in ponedeljek, na kateri se je razpravljalo o prehrani in mezdah razmerah. Navzočih je

bilo 189 delegatov, ki so zastopali 55 organizacij. Poročal je med drugimi sodrug Hueber in je predložil naslednje zahteve v obliki resolucij: Energičen in smotren nastop proti neprestanim navijanjem cen vseh za življenje potrebnih sredstev. Preureditev življenjskih cen. Nameravano zvišanje cene za moko in kruh mora izostati in morebitni deficit, ki utegne nastati pri razdeljevanju kruha in moke, more prevzeti državna blagajna. Kvoto onih, ki se sami preskrbujejo, je omejiti na najmanjšo mero in vtihotapljanje žita v mline je treba potlačiti s prepovedjo svobodnega prometa z žitom. Zvišanje kvote vseh živil za delavce in nastavljenice Delavcem in nastavljenicem se mora odkazati oblačilo, obuvanje in perilo. V nedeljo zvečer je bila deputacija delavskih zastopnikov pri ministrskem predsedniku, ministru za javna dela in ministru za socialno oskrbo, ki so razložili deputaciji stališče vlade glede delavskih zahtev. Ministri so izjavili, da je nemogoče zvišati kvoto živil, ker bi bila vlada v kratkem zopet prisiljena da kvoto zmanjša. Edino, kar so obljubili, je bilo to, da sestavijo komisijo, ki se bo bavila z vprašanjem, kako spraviti plačilne razmere z življenjskimi cenami v soglasje. V pondeljski seji je poročal sodrug Hueber zbranim načelnikom o pogajanjih z vlado. V daljši debati je sprejela skupščina sklep, v katerem izreka, da jemlje vladino sporočilo na znanje, da pa to sporočilo nikakor ne zadovoljuje zastopnike strokovnih organizacij in naroča strokovni komisiji, da se še nadalje pogaja z vlado. Posameznim strokovnim organizacijam se svetuje, da se, dokler ne postanejo razmere nevzdržne, poslužujejo dobro se obneslih organizacijskih sredstev, da izenačijo neizmerno draginjo z zvišanjem plač. V drugi resoluciji so protestirali proti militarizaciji in pozvali socialno demokratično frakcijo v državnem zboru, da skupno s strokovno komisijo doseže pri vladi dozadevno rešitev neznosnih razmer. V tretji resoluciji je izrazila konferenca svojo željo in voljo po miru na podlagi sporazuma vseh narodov in pošilja strokovnim organizacijam vseh dežel najpresrečnejše bratske pozdrave. Dalje smatra skupno zborovanje vseh strokovnih zvez celega sveta za čin, ki bi jačil in pospeševal pri vseh narodih voljo za mir.

Predlog za zvišanje vzdrževalnih prispevkov. Nemški socialni demokrati so vložili v preteklem zasedanju predlog, naj se povišajo vzdrževalni prispevki svojcem vpoklicanih vojakov na Dunaju na 3 krone dnevno, v večjih mestih na 2 K 70 v. v manjših mestih in po deželi na 2 K 40 v. Nezakonski otroci naj dobijo jednako podporo kakor zakonski. Predlog je bil odkazan finančnemu odseku.

Odpust letnika 1868. Dunajska „Zeit“ poroča, da je vojna uprava odredila, da se rojstveni letnik 1868 trajno odpusti in sicer da se odpuste vsi oni vojaki tega letnika, ki imajo pravico do poljedelskega dopusta.

Ubogi kadilci. „Wiener Zeitung“ priobčuje odredbo finančnega ministra z dne 29. julija 1918 glede podelavanja tobačnih nadomestil in dodatkov z dne 1. avgusta 1918 ter glede uporabe kolkov za pristojbine ob dovoljenjih za izdelavanje tobačnih nadomestil.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih „Elsa“ izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Fellerju, lekarnar v Stubici Elzatrž št. 334. (Hrvatsko), dokler je še zaloga in dokler se morejo preparati še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoči fluid z znamko „Elsa fluid“, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici K 14.32 franko, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice K 27.32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko „Elsakroglice“. 1 zavitek K 7.37 franko ali 2 zavitka K 13.47 franko, Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4.50, tanochina pomada za pospeševanje rast las (močnejše vrste) K 4.50, usipalni

prašek kot dodatek K 1, Fellerjevo lilijno milo in še drugi Elsa izdelki se radi prilože in računajo po sedanjih cenah, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Nemci so se umaknili na fronti med Soissonom in Reimsom, da so skrajšali svojo bojno črto. Toda že na novi bojni črti so jih začeli Francozi silovito napadati. Skoro tri dni so trajali siloviti boji. Ententa še vedno napoveduje nove napade. V bojni črti pa sicer niso nastale posebne spremembe. Boji se vrše neprestano tudi na italijanski fronti zlasti na tirolski strani. Večje boje imajo še v Albaniji. V Rusiji imajo domače boje, kjer podpirajo protirevolucijo Čeho-Slovaki in sporazum. Govore tudi o tem, da vkorakata v Sibirijo Kitajska in Japonska. V Perziji so zadobili Angleži menda že povsem odločevalen vpliv. Posebno značilno je dejstvo, da se zadnje dni toliko razpravlja o izdajstvih na bojnih črtah. Tako so imeli v avstrijskem parlamentu tajno sejo o dogodkih na Piavi in Nemci trdijo, da je bil na francoskem izdan načrt zadnje nemške ofenzive sovražnikom. Vojna je prišla docela zopet v krizo in če se letos, oziroma čez zimo ne bo končala, potem imamo pričakovati prihodnje leto še krvavih bojev, ki utegnejo prinesiti preobrat vojne na to ali ono stran, čeprav še ni nade, da se kmalu konča. Angleži naravnost odklanjajo pogajanja z Nemčijo in čeprav je to le grožnja, je vendar izjava, ki še utegne podaljšati vojno.

Rešitev poljskega vprašanja v mednarodnem zmislu. Iz Londona poročajo, da se je izvedelo te dni iz nekega vprašanja na ministrstvo in dotičnega odgovora, da je poljski narodni odbor v Londonu stopil v stik z vsemi poljskimi odbori in predstavitelji radi rešitve poljskega vprašanja, katera se more izvršiti v mednarodnem zmislu.

Ententa v petem letu vojne. Iz Londona poročajo: Lord Curzon je v nekem govoru dejal: Koncem četrtega vojnega leta odločnost ni popustila. V prvih urah je sovražnik zgubil na ujetnikih, ranjenih in mrtvih več, kot si je kdaj mislil. Zgubil je inicijativo in udarec je bil oslavljen morale in prestriž njegovih čet. Mi imamo 7 milijonov mož pod orožjem, od teh so 3 milijoni v inozemstvu. V generalu Fochu so zavezniki našli genija. Končno je povdarjal materijelno podporo, katero so Angleži dali zaveznikom, in dejal: Anglija je bila njihov trgovec.

O modernem kapitalizmu. Uradno poročilo nemškega državnega zavarovalnega urada za leto 1916 poroča med drugim, da je bilo skoro ob enakem številu žrtev in poškodb pravih delavcev (leta 1916 6,692.104 in leta 1915 6,702.518) število naznanjenih nezgod skoro 12.000 več leta 1916 kakor leta 1915. Smrtnih slučajev je bilo 1915 5593, leta 1916 pa 6426. Seve za vojne pojme to ni mnogo, če vsak teden 124 ali na dan okroglo 20 delavcev postane žrtev kapitalizma. Razumemo pač lahko ta števila, če pomislimo, kako kapitalizem izdeluje blago. Gotovo v vojnem času ni obzirnejši, kakor pred vojno. Razummo pa tudi manjšo odgovornost in skrbnost delavstva, če nam isto uradno poročilo pove, da so se v tem času dvignile povprečne plače delavstva le za 11.18 odstotkov, dočim so se živila neimerno podražila. Število nezgod je tudi naraslo pri mladostnih delavcih, pri moških za 32, pri ženskah celo za 65 odstotkov.

Atentat z bombami v Kijevu so izvršili socialni revolucionarji na nemškega gfm. pl. Eichorna in njegovega tajnika blizu njiju stanovanja, ko sta se vračala domov. Oba sta podlegla ranam. Zadnjič Mirbach, sedaj Eichorna. To znači veliko ogorčenje

Kaj je napravila nemška armada v četrtem letu vojske. Wolsfov urad poroča: Kaj je napravila nemška armada v četrtem letu vojske, povedo naslednje številke: Nemške čete so sovražniku iztrgale in zasedle: Na vzhodu 198.256 kvadratnih kilometrov, v Italiji 14.423, na zahodni fronti 5323 (izpraznjeno ozemlje je odračunano), skupaj 218.002 km². Dalje so naše čete pomagale očistiti od sovražnika, oziroma roparskih čet: Na Finskem 373.602, v Ukrajini 452.033, na Krimu 25.725 km². Plebna so ugrabile: 7000 topov, 24.000 strojnih pušk, 751.972 pušk, 2,867.500 streliv topniške municije, 102,250.900 streliv pehotne municije, 2000 letal, 200 pritrjenih zrakoplovov, 1705 vojnih kuhinj, 300 tankov, 3000 lokomotiv, 21.000 železniških voz in 65.000 voz. Število v četrtem vojnem letu ujetih ujetnikov znaša 838.500. S tem je skupno število ujetnikov doseglo skoro 3 in pol milijone.

Henderson za pogajanja. Po poročilu „Voss. Ztg.“ iz Berna, je pozval Henderson v svojem govoru v Oldhamu Lloyd George da naj se začne s posredovanjem nevtralnega odbora pogajati z Nemčijo. Te razprava bi sicer nič ne vezale angleške vlade, a mogle bi vendar pripeljati k sporazumu.

Amerika in samouprava Poljske. Od predsednika ameriške komisije za zunanje zadeve vloženi zakoniki načrt, ki priznava avtonomijo Poljske ter obeta Poljski pomoč Amerike, se je poluradno sporočil članom komisije. Zakonski načrt se bo v prihodnji seji predložil kongresu.

Ameriški Poljaki se vračajo v domovino. Poljski politični krogi so dobili iz nevtralnega inozemstva poročilo, da je dobila misel povratka med ameriški Poljaki pravo razumevanje. Ustanovili so se uradi, ki likvidirajo poljsko posest in podjetja tako, da Poljaki ne bodo trpeli škode. Nova Poljska išče tako prvovrstnih mož, ki imajo izkušnje in potrebni kapital za gospodarsko delo po vojni.

Wilson polizkuša akcijo za mir? V Švici se razširjajo vesti, da je Wilson naročil švicarskemu poslaniku Sulzerju, da naj potuje v Nemčijo in naj ponudi mir ob gotovih pogojih, ali pa da poizve, kar je verjetneje, mirovne pogoje osrednjih držav. To misijo prevzame švicarski poslanik le dovoljenjem švicarske vlade. Vsekakor pa smatrajmo stvar za zaupno.

V Tripolitaniji v severni Afriki imajo zopet vstajo proti Italiji.

Naročajte
in širite

„NAPREJ!“

Izdajatelj Ivan Milinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja od stranimo, sporočamo da je v soboto 31. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 31. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 24. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Vsaka žena
nej bere svoje veselemo
navodilo o
moderni negi prs.
Preizkušen svet, če uvenejo
ali niso dovolj polne!
Pišite zaupljivo na naslov:
Ida Krause, Pressburg
(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97
Ne stane nič

100.000

hvaležnih odjemalcev potrjuje, da koreninski pokončevalec „Riabalsam“ v treh dneh brez bolečin odstranjuje kurja očesa, bradavice, trdo kožo. Uspeh z jamčen. Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. Zobobol odpravlja „Fides“, če trdovraten revmatizem povzroča zobobol, kadar so vsa sredstva odredila in če so zobje votli. Če ni uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 3 škatljice 7 K, 6 škatljic 11 K. Nič več kamnene nasede, nič več slabega duha iz ust! Snežno bele zobe dobite po zobnem fluidu „Xiria“. Takojšnji učinek! Cena 3 K, 3 steklenice 7 K.

Podgane, miši se popolnoma iztrebijo spodgansko smrtjo. Če ne pomaga, denar nazaj. 100 za hvalnih pisem. Cena 4 K, 3 škatljice 9 K. Stenice miši, bolhe, ščurke uničuje z zalego vred korenito „Thiera“. Cena 3 K, 3 kartoni 7 K, prašek zoper uši zraven 2 K.

KEMENY, Košice (Kassa), poštini predal
12/C 84, Ogrsko.

**SRBEČICA
GARJE
LIŠAJ
HRASTE**

Najzanesljivejšo sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo.

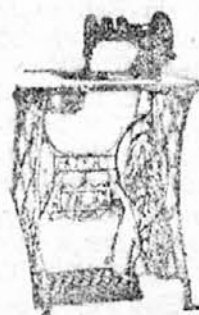
Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5.— dvojni lonček 9 K.

PARATOL-PRAŠEK škatlja 3.— K. varuje občutljivo kožo

Qboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri
PARATOL DELAVNICE lekarnara Ulmer,
Budapešta VII-13., Rózsá-utca 21.

Ivan Jax in sin,
Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stonj in franko.

Miši, podgane, stenice ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih radikalno učinkujočih uničevalnih pomočkov, za katere dobivamo vsak dan zahvalna pisma! — Proti podganam in mišim 5 K, proti ščurkom in rusom 5.— K, tinktura proti stenicam 2.— K. Prašek proti moljem K 2.— prašek proti mrčesom K 1.50 in 3.—, razprševalec zanj 1.20 K, tinktura proti človeškim ušem 1.50 K, prašek proti kurjim ušem K 2.—, mazilo proti ušem za živino 2.— K, prašek proti oblačilnim in perilnim ušem 2 K, tinktura proti vsakim bolham 1 K, 20. tinktura proti sadnemu in zelenjavnemu mrčesju (škodljivcem rastlin) 3 K, tinktura proti pasjim ušem K 1.50, Posebno učinkujoča „Prevasil“ tinktura proti stenicam K 3.50. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja **M. JÜNKER**,
Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

Učiteljska tiskarna
LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotiplja. Litografija.

NADOMESTILO MILA.

za pranje perila, izborna peneče in prekaša
vse doslej v prometu se nahajajoče izdel-
ke. 1 zavoje t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoje z
10 kg K 23.—

Preprodajalci dobe popust pri naročbi cele-
ga zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo
za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoje
32 kosov K 14.— Nadomestek za toale-
tno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1
zavoje 32 kosov K 18.— Toaletno milo s
finim vonjem, roza barve, 1 zavoje 24 vel.
kosov K 18.— Razpošilja po povzetju. Pri
večjem naročilu naj se pošlje polovica zne-
ska naprej. Najmanj se more naročiti en
zavoje vsake vrste.

Izvozno podjetje **M. JÜNKER** v
Zagreb št. 6. Petrinjska ulica 3.,
III. telefon 23-27.

Spomni se podpornega sklada!

Okrajna bolniška blagajna
v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Francišanska ul. 2.
Dr. Alojz Kralgher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Največja slovenska hranilnica!
MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.